

36600 IV Vaststelling van de begrotingsstaten van
Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het
jaar 2025

Nr. 64 Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2025

Voedselzekerheid is een belangrijk thema voor de Caribische delen van het Koninkrijk. De eilanden zijn op dit moment namelijk in grote mate afhankelijk van voedselimport. Met name sinds de COVID-pandemie is het besef gegroeid dat deze afhankelijkheid, zeker voor verse producten als groente, fruit, zuivel, vis en vlees, kwetsbaar maakt. Import is niet alleen kostbaarder, maar blijkt in tijden van wereldwijde crisis ook risicovol. De huidige geopolitieke spanningen en stijgende importtarieven onderstrepen dit. Bovendien is het geïmporteerde voedsel lang niet altijd vers of gezond.

Om de zelfredzaamheid van de eilanden te vergroten is het dan ook essentieel om de voedselzekerheid te vergroten. Het kabinet heeft hiervoor € 24 mln. beschikbaar gesteld. Mijn inzet is om dit bedrag in te zetten langs twee pijlers met hierbij een sterke nadruk op het stimuleren van ondernemerschap. In deze brief licht ik toe hoe ik de middelen voornemens ben aan te wenden.

Uit onderzoek blijkt dat verschillende factoren essentieel zijn voor het vergroten van de voedselzekerheid op de eilanden: stimulering van ondernemerschap, innovatie- en kennisontwikkeling en inzet van de overheid. Deze zijn uitgewerkt in twee samenhangende pijlers.

Pijler 1: stimulering ondernemerschap (revolverend fonds en kennisontwikkeling):

Deze pijler richt zich op versterking van de private sector. Het uitgangspunt is dat ondernemers vooral moeten zorgen voor een toename van de voedselproductie op de eilanden. Een belangrijk knelpunt voor ondernemers op de eilanden is echter de beperkte toegang tot kapitaal. Dit remt de ontwikkeling van de sector. Daarom wil ik een extern revolverend fonds oprichten in de vorm van een stichting, om zo de private voedselproductie op de eilanden en ondernemerschap te stimuleren. Dit fonds biedt financiële

diensten, waaronder laagrentende leningen, en vergroot op die manier de toegang tot financiering voor ondernemers in de voedselketen. Door samen te werken met private financiers, zoals banken en pensioenfondsen, wordt het beschikbare budget vergroot en wordt tegelijkertijd gezorgd voor een innovatieve en langdurige inzet van de middelen.

Een tweede belangrijk onderdeel van deze pijler is de oprichting van een

(Agri-)academy. Deze academy heeft als doel om kennisontwikkeling en business-development te stimuleren. Het fungeert als kennisplatform en draagt bij aan de verspreiding en ontwikkeling van innovatieve werkwijzen. Ook bevordert het de samenwerking tussen kennisinstellingen en ondernemers, zodat kennis optimaal kan worden benut en gedeeld. Meer kennis leidt tot meer innovatie, versterkt samenwerking en vergroot het bewustzijn over het belang van gezond voedsel.

Pijler 2: programma via bijdragen aan lokale overheden

De tweede pijler bestaat uit directe subsidies en bijdragen aan lokale overheden, gericht op het ondersteunen van (beleids)initiatieven op het gebied van voedselzekerheid. Met deze inzet wordt beoogd het beleid op de eilanden te versterken en om randvoorwaarden te creëren die lokaal ondernemerschap in de voedselproductie sector mogelijk maken. Daarbij kan gedacht worden aan investeringen in infrastructuur of andere voorzieningen die bijdragen aan de lokale voedselproductie. In samenwerking met het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur wordt gezorgd dat het programma waar mogelijk en passend aansluiting vindt bij bestaande beleidsinitiatieven. De middelen binnen deze pijler zijn niet revolverend, maar worden via subsidies of bijdragen ingezet. De uitgaven worden zorgvuldig gemonitord en geëvalueerd.

Het is voor mij van groot belang dat uw Kamer de voortgang en de effectiviteit van het fonds en de ingezette middelen goed en regelmatig kan controleren en beoordelen. Daarom geef ik een opdracht aan een kennisinstelling om dit jaar een nulmeting naar de huidige stand van voedselzekerheid uit te voeren. Daarbij wordt een passende monitoringsmethodiek gekozen. Op basis daarvan wordt met vaste regelmatig gemeten of de ingezette middelen daadwerkelijk bijdragen aan versterking van de voedselzekerheid.

De resultaten worden met uw Kamer gedeeld. Indien nodig wordt het beleid bijgestuurd. Daarnaast vinden er periodieke beleidsevaluaties plaats en wijs ik een onafhankelijke toezichthouder aan, die zitting krijgt in het governance-model van de stichting.

De komende periode werk ik, samen met de eilanden en andere betrokken partijen, de inrichting van de twee pijlers verder uit. Zodra de inrichting van het fonds gereed is, zal ik dit voorstel aan uw Kamer voorleggen. Het streven is om het fonds en het programma voor lokale overheden vervolgens begin 2026 open te stellen.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
F.Z. Szabó